

۲ توسعه دریایایه

کتاب مصائب بایندر

بررسی و تحلیل عملکرد نیروی دریایی ایران در جنگ جهانی دوم

رضا جهانفر

بخش پنجم

این در حالی است که برخی آثار منتشر شدهٔ مشابه دارای آسیب برداشت سلیقه‌ای نسبت به اسناد و مدارک و حتی رعایت‌نکردن امانت‌داری است. بر این باورم که تنها کتاب بدون اِسراد، «قرآن» است؛ بنابراین، هر کتاب دیگری غیر از قرآن، دارای ایرادهای متعدد است که در گذر زمان مشخص خواهد شد. حداکثر تلاش نویسنده، ویراستار و سایر همکاران نشر بر این است که ایرادها را به حداقل برسانند. کتاب بایندر نیز از این قاعده مستثنا نیست.

پس از تصویب پیشنهاد انجمن کشتیرانی مبنی بر برگزاردی نشست ملی علمی تخصصی در خصوص گرمای داشت شهدای نیروی دریایی در جنگ جهانی دوم، به‌ویژه شهیدان بایندر، ریاست مرکز مطالعات و تحقیقات نیروی دریایی ارتش پیشنهاد دادند که مطالب کتاب بایندر را توسعه بدهم و ضمن پرداختن به شهدای شاخص نیروی دریایی در جنگ جهانی دوم، به بررسی و تحلیل عملکرد نیروی دریایی ایران در جنگ جهانی دوم بپردازم.

بر این اساس، با توجه به پیشنهادهای مطرح‌شده از سوی پیش‌کسوتان دریانوردی و همچنین اساتدان دانشگاهی حوزهٔ تاریخ و علوم نظامی، و نظرات کارشناسان در جلسات متعدد کارشناسی و نشست نقد کتاب بایندر، کتاب «مصائب بایندر؛ بررسی و تحلیل عملکرد نیروی دریایی ایران در جنگ جهانی دوم» تألیف شد. می‌توان کتاب «مصائب بایندر» را کتابی توسعه‌یافته به مبنای کتاب «بایندر» برشمرد. بسیاری از پژوهشگران تاریخی و نظامی بر این باورند که شهید غلامعلی بایندر در هدايت و راهبري نیروی دریایی ایران با سختی‌هایی مواجه بود که در سه بُعد «خانواده»، «در برابر کارشکنی‌های حاکمیت ایران وقت»، «در برابر مزاحمت‌های بیگانگان» معنا یافته بود. بر این اساس فرماندهی بایندر بر نیروی دریایی را باید همراه با سختی‌ها و مصائب بسیار برشمرد. لذا انتخاب نام «مصائب بایندر» بر این کتاب، متأثر از سختی‌های غلامعلی بایندر در ابعاد مختلف در فرماندهی نیروی دریایی ایران است.

این کتاب، بررسی تاریخی و کالبدشکافانه در مورد وقایع جنگ جهانی دوم در ایران با رویکرد توجه به عملکرد نیروی دریایی ایران و به ویژه شهدای شاخص نیروی دریایی؛ با تأکید بر شهید غلامعلی بایندر دارد. کتـاب دارای هفت فصل است. این فصول به ترتیب عبارت‌اند از: «مروری کوتاه بر مراحل وقوع جنگ جهانی دوم در ایران»، «مروری بر تاریخچه نیروی دریایی نوین ایران از ابتدا تا جنگ جهانی دوم»، «نیروی دریایی ایران و حوادث شهریور ۱۳۲۰»، «یادی از شهدای نیروی دریایی ایران در جنگ جهانی دوم»، «شهید دریابان غلامعلی بایندر»، «نیروی دریایی ایران در جنگ جهانی دوم به روایت دیگران» و «ابعاد جامعه‌شناسختی عملکرد نیروی دریایی ایران در جنگ جهانی دوم». علاوه بر این فصول، کتاب، شش پیوست و منابع دارد.

امیدوارم که کتاب، در ثبت و ضبط و انتقال تجربیات و روایت صحیح از تاریخ و اثرگذاری بر مخاطبان موفق باشد.

لازم می‌دانم که از همکاری همهٔ افرادی که در فرایند تألیف و انتشار کتاب یاری‌گر این‌جانب بودند - از جمله امیر دریادار دوم شفقّت فرمانده محترم دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر نداجا، امیر دریادار دوم ابوظالب مطلبی، جناب ناخدا شهاب حجازی رییس مرکز مطالعات و تحقیقات نداجا، جناب ناخدا مجید یوسفی، جناب ناخدا مهدی بیرقی مسئول انتشارات دفتر پژوهش‌های نظری و مطالعات راهبردی نداجا-و جناب ناخدا روح‌اله بابلی، علاوه بر افرادی که در چاپ نخست با اینجانب همکاری کردند، تشکر کنم.

با احترام به همه شهدای ایران عزیز، شایسته است که این کتاب به شهدای کشورمان در جنگ جهانی دوم به ویژه شهدای نیروی دریایی ایران تقدیم شود. روحشان شاد، یادشان گرمی.

گروه توسعه دریایایه - سعید قلیچی - اهمیت

دسترسی به اینترنت باکیفیت برای سهولت ارتباط میان ساکنان مناطق و همچنین رونق کسب و کارهای مختلف در دنیای امروز بر کسی پوشیده نیست. ایجاد زیرساخت‌های اینترنتی و ارتباطی نیز یکی از موارد مهم برای پایه‌گذاری توسعه متوازن و همسو با ارتباطات جهانی است. در چنین شرایطی است که توسعه زیرساخت‌های اینترنتی و مخابراتی برای منطقه‌ای مانند سواحل مَکُران دارای اهمیت بالایی می‌شود. به گزارش روزنامه دریایی اقتصاد سرآمد، «سواحل مَکُران نیازمند زیرساخت‌های اینترنتی برای توسعه اقتصاد دریامحور است چراکه امکان دسترسی به اینترنت نقش عمده در این توسعه ایفا می‌کند.» این عبارت، بخشی از صحبت‌های علی عبدالعلی‌زاده، نماینده ویژه رئیس‌جمهور در هماهنگی اجرای سیاست‌های کلی توسعه دریامحور در «نشست بررسی مسائل جنوب استان سیستان و بلوچستان» در شهر چابهار بود. این البته اولین مرتبه نیست که موضوع زیرساخت‌های اینترنتی و ارتباطی در منطقه سواحل مَکُران مورد توجه قرار می‌گیرد. پیش از این نیز بارها درباره ضرورت ایجاد زیرساخت‌های لازم برای رسیدن به توسعه متوازن و همسو با سایر نقاط جهان مطرح شده است.

بررسی تاریخچه این موضوع به خبرهای متعدوعی در زمان‌های مختلف می‌رسد. در یکی از ایسن نمونه‌ها در تابستان ۱۳۹۹، بهروز آقایی، مدیرکل وقت بندار و دریانوردی سیستان و بلوچستان اعلام کرده بود که توسعه زیرساخت‌های مخابراتی و ارتباطات دریایی نوار ساحلی در قالب پروژه‌های مخابرات دریایی سواحل مَکُران در حال توسعه است. از جمله پروژه‌هایی که آن زمان برای انجام مطالعات پوشش کامل رادویی سواحل سیستان و بلوچستان اجرایی شده بود، شامل چهار سایت Unmanned مخابرات دریایی در پسانبدر، بريس، گوردیم و زرباد بود که اعلام شده بود پسا راه‌اندازی و بهره‌برداری از این ایستگاه‌ها، منطقه A۱ آب‌های سواحل مَکُران تحت پوشش کامل رادویی دریایی قرار خواهد گرفت.

در راستای ارتقای سطح ایمنی دریانوردی سواحل مَکُران ساخت اسکله‌های ناچی و مراکز فرعی جستجو و نجات دریایی در بندار و پسانبدر با هدف ارتقای ایمنی تردد دریایی، جلوگیری از بروز حوادث احتمالی و ایجاد بستر مناسب جهت ارائه خدمات با کیفیت و کمیت بیشتر در دستور کار قرار گرفته بود. بسیاری از کارشناسان معتقدند که توسعه زیرساخت‌های مخابراتی یکی از اقدامات الزامی در منطقه سواحل مَکُران است که اجرای آن، می‌تواند نقش بسزایی برای کاهش سوانح دریایی در آن منطقه داشته باشد.

اهمیت اینترنت برای آرامش ساحل‌نشینان

در چنین شرایطی است که علی عبدالعلی‌زاده، نماینده ویژه رئیس‌جمهور در هماهنگی اجرای سیاست‌های کلی توسعه دریامحور در نشست روز جمعه که با حضور رئیس‌جمهور در چابهار برگزار شد؛ اظهار کرد: مَکُران و سیستان

و بلوچستان استعداد فوق‌العاده‌ای برای بهره‌مندی در توسعه دریامحور دارند، نقش عمده در حوزه دریا محور را ساکنان محلی و مردم بومی این منطقه ایفا می‌کنند. وی ادامه داد: شیرینی توسعه دریامحور را هم این مردم زودتر از بقیه ایرانیان خواهند چشید و از آن استفا خواهند کرد.

نماینده ویژه رئیس‌جمهور در هماهنگی اجرای سیاست‌های کلی توسعه دریامحور خطاب به رئیس‌جمهور افزود: تجربه جهانی نشان می‌دهد که امروز زیربناهای زیرساخت‌هایی مانند راه، آب، آموزش و بهداشت برای مردم ضروری است اما امکان دسترسی مردم به اینترنت زیرساختی است که بالاتر از همه این‌ها در توسعه، افزایش آگاهی مردم و در رشد اقتصادی تأثیرگذار خواهد بود. وی خاطر‌نشان کرد: پهنای باند و سرعت اینترنت در سال‌های گذشته در کشور فراموش شده و بسیار پایین نگه‌داشته شده است بنابراین خواهشمندیم برای توسعه همه مناطق ایران به ویژه مناطق دور افتاده مانند سیستان و بلوچستان توسعه اینترنت، دسترسی آسان و ارزان اینترنت را برای مردم این منطقه صادر کنید. عبدالعلی زاده بیان کرد: در توسعه دریا محور و ارتباط مردم ساحلی کشور با دریا و خانواده‌هایشان در اقیانوس‌ها اینترنت نقش تعیین‌کننده‌ای در آرامش روح و روان آن‌ها خواهد داشت.

نقش موثر اینترنت در توسعه اقتصاد دریامحور

بسیاری از کارشناسان سال‌هاست که می‌گویند کسب و کارهای دریایی مدت‌هاست با تکیه بسر اینترنت و داده، به پیش می‌روند. در این میان ممکن است گاهی برخی اتفاقات موجب شود تا این جریان قطع و سکون و ضرر بر بخش‌های یاد شده و ایجاد شود. تجربه بسیاری از کشورها نیز نشان می‌دهد که سهولت دسترسی به اینترنت باکیفیت یکی از مهمترین عواملی است که می‌تواند ضامن امنیت برای رشد اقتصادی باشد. منظور از امنیت اقتصادی مورد اشاره، مسأله‌ای است که سال‌هاست مورد توجه سرمایه‌گذاران کشورهای مختلف قرار گرفته و یکی از انگیزه‌های اصلی آنها برای حضور در نقاط مختلف است. این امنیت اقتصادی در صورت ایجاد می‌تواند، تضمین‌کننده رشد اقتصادی بیشتر برای مناطق مختلف کشور باشد. بسیاری از کارشناسان معتقدند که در دنیای امروز قطع شدن اینترنت حتی برای زمانی کوتاه به منزله تضییع حقوق مدنی و سیاسی جامعه است، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مردم را نیز زیر پا می‌گذارد و می‌تواند کسب‌وکارهای زیادی را از نفس بیندازد و از همه مهم‌تر اینکه می‌تواند اعتماد کارآفرینان و سرمایه‌گذاران را به بازار و محیط کسب‌وکار مخدوش کند و از بین ببرد. با این اتفاق خطر انزوا در تمامی بخش‌های حمل و نقل از جمله مهم‌ترین آنها دریا بیخ گوش ایران است و لذا دولتمردان باید برای چنین روزهایی چاره دیگری بیندیشند چرا که اقتصاد کشور را خواسته یا ناخواسته با رکود همه جانبه مواجه می‌کنند.

اهمیت اینترنت در سلامت دریانوردان

در همین حال برخی گزارش‌ها نشان می‌دهد که دسترسی دریانوردان به اینترنت برای استفاده شخصی بیش از آنکه

«روزنامه دریایی سرآمد» بررسی کرد؛

ضرورت ایجاد زیرساخت‌های

اینترنتی برای آرامش

و توسعه مَکُران

ساکنان محلی در حوزه دریامحور نقش کلیدی دارند

است، پیش از این نیز بارها اعلام شده بود که در نظر گرفتن منافع جامعه محلی ساکن در سواحل مَکُران و همچنین پیش‌بینی‌هایی برای زیرساخت‌های رفاهی این مناطق از مهمترین اولویت‌های دولت است. این موضوعی است که در صحبت‌های اخیر علی عبدالعلی‌زاده، نماینده ویژه رئیس‌جمهور در هماهنگی اجرای سیاست‌های کلی توسعه دریامحور نیز مورد تأکید قرار گرفته است؛ آنجا که می‌گوید: مَکُران استعداد فوق‌العاده‌ای برای بهره‌مندی در توسعه دریامحور دارند، نقش عمده در حوزه دریا محور را ساکنان محلی و مردم بومی این منطقه ایفا می‌کنند و اینترنت نقش تعیین‌کننده‌ای در آرامش روح و روان آن‌ها خواهد داشت.

اتصال مستقیم ایران به اقیانوس از طریق مَکُران

کارشناسان می‌گویند که در حال حاضر موانع تجارت خارجی به‌اعمال تحریم‌های آمریکا علیه ایران مرتبط است و به این موضوع گره خورده است، اما با فرض رفع و یا کاسته‌شدن از دامنه این تحریم‌ها، تمرکز و تکیه ایران بر دریای عمان و سواحل مَکُران شرایط و زمینه‌های رونق در تجارت خارجی را دو چندان خواهد کرد. چنانچه به کشورهای اطراف خود نیز بنگریم، یکی از دلایلی که کشورهایی نظیر امارات و ترکیه که در سال‌های اخیر پیشرفت‌های زیادی از نظر تجارت خارجی داشته‌اند، این است که اقتصاد دریامحور در برنامه‌های آن‌ها جایگاه کلیدی داشته است و به عنوان نمونه مهمترین شهر ترکیه یعنی استانبول در مجاورت دریا قرار دارد.

اگرچه خلیج فارس برای ایران حائز اهمیت فوق‌العاده و راهبردی است و بسیاری از منابع نفت ایران از این ناحیه استخراج و برداشت می‌شود، اما اهمیت سواحل مَکُران در این است که بدون هیچ واسطه‌ای ایران را مستقیم به اقیانوس متصل می‌کند، در حالی که برای رسیدن به اقیانوس از سواحل خلیج فارس باید از تنگه هرمز عبور کرد. البته اگر چه ایران را بر این تنگه اشرف کامل دارد، ولی در هر صورت یک تنگه بین‌المللی محسوب می‌شود که عمان سواحل جنوبی آن را شامل می‌شود و در مورد چگونگی اجازه عبور از آن نیز بعضاً اختلاف نظر میان ایران و قدرت‌های جهانی وجود دارد. بررسی مجموعه این عوامل به ما نشان می‌دهد که از منظر مناسبات بین‌المللی چه به لحاظ سیاسی و نظامی و به ویژه از لحاظ مسائل تجاری و اقتصادی، وجود پایتخت ایران در سواحل مَکُران باعث می‌شود موضوع قدرت و اقتصاد دریامحور در ایران جایگاه ویژه‌ای پیدا کند و اهمیت آن را برای همه ارکان و مردم بیشتر روشن شود.

تکیه بر رویکرد قدرت و اقتصاد دریامحور با پشتوانه وجود پایتخت در آن محل، باعث خواهد شد تمرکز و توجه واقعی به چنین رویکردی در حکمرانی افزایش یابد که طی قرن‌ها مغفول مانده و کمتر به آن توجه شده است. سواي اهمیت نظامی و استراتژیک، تجارت خارجی که یک نیاز اساسی امروز ایران است و در شرایط چندان مطلوبی به سر نمی‌برد، موضوع مهم دیگری است که در صورت انتقال پایتخت به مَکُران می‌تواند رشد مناسب و چشمگیری داشته باشد.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی